mus inquātū poſſumus ꝯcordare ſtatuta cū iure cōi vt in.c.cū dilectus extra de ꝯſue.⁊ in.l.fi.C.de noxalibus. Nec habꝫ obſtare tex.iſte q: hic priuilegiatus reperitur vterqꝫ eodē iure ⁊ cōſuetudine in reuocādo. In qōe aūt ꝓpoſita nō erat priuilegiatus niſi dominus de iure cōi per dictā.l.fi. Unde ſtatutū poſtea ſupueniens ⁊ priuilegiās agnatū dꝫ intelligi ſine p̄iudicio domini iam priuilegiati ar.in.l.reſcripta.C.đ p̄ci.impa.offe.facit qđ no.in.l.lex verbis.C.đ dona.inter virū ⁊ vxo.⁊ qđ dixi.ſ̄.per quos fiat inueſti. in prin.in ſcđo notabili.⁊ qđ no.in.l.fi.in.§.in ꝯputatōne.C.đ iure delibe. Quero nūquid valeat pactū ꝙ ꝓpter delictū nō ꝑdaṫ feu.dic ꝙ ſic ſi felonia ē in omittēdo.ſecus aūt ſi in cōmittendo ar. no.in.l.ſiqs.ff.đ pac.⁊ in.l.ij.C.đ iure emphi.⁊ tꝫ Bal.in.l.i.ff.de rerū diui.in qōne.iij. Ultimo ad materiā p̄ſtem quādo dominus ⁊ vaſal.cōcurrūt ad redimēdū feu.alienatū.vide plura q̄ dixi ſ̄.ꝑ quos fi.inueſti.in.§.i.⁊.j.que fuit prima cā be.amit.in.§.fi. De materia refutatōnis dixi in.c.i.in prin.j.đ alie.feu.pa.⁊.ſ̄.co.in.§.i. De materia ānalis ſilentij dixi in.c.ij.in fi.ſ̄.ſi đ inueſti.inter do.⁊ vaſal.lis ori.⁊ in.c.titius in fi.j.ſi đ inueſti.fue.contro. De materia aūt p̄ſcrip.xxx.ānorꝫ dixi in.c.fi.ſ̄.de feu.da.iſuicē legis cō.⁊.j.ſi de feu.fue.cōtro.in.c.ſiqs per triginta ⁊.j.đ capi.corā.in.§.preterea ⁊ plene đ materia totius huius.§.habetur per Ja.ardi.in ſūma in ti.qui.mo.feu.amit.ſub rubricella cōſenſus agnatorum interuenire dꝫ ⁊ ſub rubricella ſi per ānū tacent agnati ⁊c̄.cū pluribus rubricellis ibidem ad ꝓpoſitum faciētibus.

De illa vero. Hucuſqꝫ declarauit circa alienatōes feu. factas per vaſal.nūc vt tractatuꝫ breuiter ꝑficiat tangit quid ecōtra.ſ.đ alienatōe que fit per dominum. Et in ſūma hoc vult. Si queratur an dominus poſſit feu.alienare recurratur ad legem que hodie poſita eſt.j.đ lege corā.in.§.ex eadē h.d. In tex.ibi ſi dubitetur.ſ.an valeat in preiudiciuꝫ vaſal. Ibi tam dicto.ſ.ſ̄.eo.in prin. Ibi de beneficijs.ſ.in lombarda in.l.penul. Sed nos habemus ipſam.j.de lege cor.in.§.ex eadem.⁊ hoc voluit glo.hic poſita. No.ꝙ vnuꝫ ſtatu.poteſt ſe remittere ad aliud ⁊ ſuppleri per aliud vt colligitur ex iſto tex. Utrum aūt ſtatutū faciens mentōem đ alio ꝓbet ſi nō apparet đ illo ad qđ fit relatio diſtingue. Aut in ſtatuto referēte inſeritur tenor ſtatuti ad qđ fit relatio ⁊ tūc nō expedit ſcire de illo vt in.§.qbus in prima cōſtitutione codicis. Aut nō inſeritur tenor ⁊ tūc aut ex ſtatuto referēte apparet certitudo diſpoſiti ⁊ idem vt in.l.i.C.de epi.⁊ cle.aut non apparet certitudo ⁊ tūc niſi cōſtet de ſtatuto ad qđ fit relatio non ſufficit ſtatutū qđ ſe refert ad illud p̄ſertim in penalibus arg.ff.de condi.⁊ demon.l.in teſtamēto el primo de qua materia ꝑ docto.⁊ Bal.in.d.l.i.C.đ epi.⁊ cle. De inſtrumēto aūt faciente mentioneꝫ de alio nō eſt materia noſtra ſed te remitto ad auc.ſiquis i aliquo ⁊ ibi ꝑ doc.C.de edendo ⁊ in ſpecu.đ inſtru.edic.in.§.reſtat verſi. in ſumma ⁊ per glo.⁊ canoniſtas.lxxvi.di.in.c.ieiuniuꝫ el grande ⁊c̄. Quero ab extra pro intelligentia huius lr̄e an dominꝰ poſſit inuito vaſal.feu.alienare. Et rn̄deo ꝙ aut loqmur vtruꝫ poſſit ius vaſalli alienare ⁊ dic ꝙ nō vt.ſ̄.quo tēpo.mil.⁊c̄.in.c.ij. Et eſt ratio q: nō poteſt feu.arripere a vaſallo ſine cognita ⁊ cōuicta culpa vt.ſ̄.de feu.ſine cul.nō amit.in.c.i.aut loqmur vtruꝫ dominus poſſit ius ſuum directi dominij dare alteri inuito vaſal.⁊ dic ꝙ ſ̄ vt in dicto.§.ex eadem ⁊ eſt expreſſum.j.de ꝓhibi.feu.alie.per fe. in.§.preterea ducatus. De qua materia dicatis vt ſcripſi in dictis locis ⁊ in.d.c.ij.ſ̄.quo tēpo.mil.⁊c̄.vbi aſſignaui rationes ⁊ declaraui an dominus priuetur proprietate ſua ſi illam alienauerit alteri inuito vaſal. Utrum autem dominus poſſit inueſtire aliū đ feu. vaſal.adhuc viuentis dixi.ſ̄.qui ſucceſ.tene.c.i.in fi.⁊.j.ſi đ feu.fue. cōtro.in.c.moribus.

Quis dicatur dux comes vel marchio. Rubrica.

Supra titulo proximo tractactauit đ vaſallis ⁊ dominis alienātibus feuda circa quas alienationes olim aliter obſeruabaṫ q̄ꝫ hodie vt ibi patet.ſed quia poterat dubitari de nominibus ipſorū vaſal.⁊ dominorꝫ circa quos ſimiliter oliꝫ in pluribus aliter obſeruabatur q̄ꝫ hodie vt colligitur ex hoc ti.⁊ infra patebit.ideo vt predicta declaret ſuppoſuit hic iſtum titulum.⁊ ꝙ iſta continuatio ſit vera patet expreſſe ex ti.ſupra de alie.feu.vbi ſimiliter in prin.declarauit de iſtis alienationibus que ſecūdum iura antiqua fiebāt. ⁊ poſtea in fi.eiuſdem ti.tractat đ iſto iure antiquo circa iſtas dignitates regales de quibus loquitur etiam iſte titulus ⁊ ibi proſequitur dictam materiam in ti.qui ibi ſeq̄tur. Et adūerte q: olim nulla erat hic rubrica ſed comprehendebatur totus iſte ti.cum ſuperioribus ſub rubrica qualiter vaſal.debeat iurare fidelitateꝫ. Poſita ſupra per quinqꝫ ti. Poſtea autem fuit addita a gloſatoribus vt ibi dixi ſuper dicta rubrica. Poſſet etiam continuari ad remota.ſ.ad ti.ſupra de feu.marchie ⁊c̄. Sed prior cōtinuatio que fit ad proxima magis conueniens eſt. Jaco.

Qui a principe. Diuide iſtud prin. vſqꝫ ad.§.teneri i duas partes.quoniam in prima ponit ⁊ declarat de dignitatibus regalibus imedietate procedentibus a principe ⁊ de feu.iſtarum dignitatum regalium que quidem feuda habēt dignitatem regalem ānexam. In ſcđa ponit ⁊ declarat de dignitatibus nō rega.⁊ de feu.iſtarum dignitatum nō regalium que qdeꝫ feuda nō habent dignitatem regalem ānexaꝫ ſiue procedāt a p̄ncipe imedietate ſiue mediate ab alijs inferioribus a principe.ſecunda ibi qui vero a principe. Cāus Dux dicitur qui a principe de ducatu eſt inueſtitus. Marchio qui de marchia. Comes qui de comitatu. Qui vero eſt a principe vel ab alio inferiore inueſtitus de aliqua plebe vel parte plebis appellaṫ capitaneus ſed olim appellabatur valuaſor magnus. Qui autem a capitaneis eſt inueſtitus appellabaṫ valuaſor magnus. Illi vero qui ab iſtis maiorꝰ valuaſoribus inueſtiūtur appellātur minores valuaſores ſeu valuaſini ⁊ hoc tale feu.nō habebat oliꝫ propriam naturā feu.ſed hodie exequata eſt omnis natura feu.quātum ad retētionē iſtorū.h. dicit. Premitte pro euidentia ꝙ collationes regalium dignitatuꝫ ⁊ feu.regalium ſpectant ſolum ad impatorem vel regeꝫ in ſuo regno vt dixi ſupra de feu.mar.in.c.i.⁊ de iſtis talibus dignitatibus loquiṫ iſte tex.in prima parte. Non intelligas tamē ꝙ omnis collatio facta ꝑ impatorem vel regē tribuat dignitatem regalē.ſꝫ ſolum quādo cōfertur feu.qđ habet dignitatē regalem ānexam ſicut eſt ducatus marchionatus ⁊ comitatus de qbus in hoc tex.in p̄n. ⁊ in dicto.c.i.de feu.marchie. Nam ſi iperator vel rex cōferret aliud feu.qđ nō habeat ducatum comitatū vel marchionatū ānexuꝫ vt q: inueſtiat aliquē de aliqua plebe vel parte plebis tūc iſte talis inueſtitus nō intelligereṫ habere dignitatē regalem. Eodeꝫ modo dicendum in quocunqꝫ feu.collato ab inferiore a principe vl rege q: tūc nō intelligeretur collata dignitas regalis vt hic in ſcđa ꝑte. Iteꝫ p̄mitte quis proprie intelligatur capitaneus ⁊ quot mōis capiatur in materia preſenti prout dixi in.c.ſi capitanei ſupra đ feu. marchie vbi videas pro intelligentia dicendorum. In tex.ibi a principe potes intelligere de imperatore ⁊ etiam de quocunqꝫ rege in regno ſuo vt dixi in dicto.c.i.ſupra de feu.mar.in tex.⁊ in primo notabili ⁊ ſupra qui feu.da.poſ.in prin.ſup tex. Et dicitur princeps quaſi primū locum capiens vt exponitur ꝑ glo. in.c.fundamēta de elec.li.vi. Ibi dux.dictus a ducendo vt q: ducit populum ſuum ſcđm papiaꝫ vel dic ꝙ dux proprie eſt ille qui ducit exercituꝫ l.duces.C.de officio iudicum militariū ⁊.ff.de re mil.l.deſertorem §.i bello. Ibi marchia q: cara.i.collocata. Et ita habeo i libro meo Aliq habent cara.i.collata. Aliqui habēt cara.i.collecta. Et ita habebat Jo.an.prout iſpe gloſauit in dicto.c.fundamēta đ elec.li.vi. Aliqui habent marchia quaſi marcha.i.collata. Et ita hēbat An. de yſer. Aliqui habēt quia cara. Ibi ſit poſita. Et ſic a mari dnoīatur quia cōmuniter eſt ſita prope mare ⁊ ſic valet argumētū ab alluſione vocabuli vt dixi ſupra ꝑ quos fiat inueſtitu.in.§.fi. Ibi comes appellatur. Et diciṫ comes quaſi comitiuā primi ordinis mereatur vt dixit tex.in.l.i.C.de comi.⁊ archi.⁊ in.l.i.C.de comi.qui proui.re.li.xi.⁊ in.l.i.⁊.ij.đ comi.rei mili.nam honor cōſiſtit in ſedēdo ante alios.l.decernimus.C.de ſacro ſan.eccle. Ibi a principe.ſ. impatore vel rege vt dixi.ſ̄.in prin. Ibi vel poteſtate aliqua.ſ.inferiore a principe vel rege dūmodo habeat iuriſdictiōem infeudādi vt ſunt duces comites ⁊ marchiones de qbus.ſ̄. Et ponit An.đ yſer.exemplum vt ſi aliquis eſt inueſtitus de capitaneatu ſeu đ poteſtaria vel rectoria alicuius populi ad vitam vt prouētus ⁊ iuriſdictiones ſint ſue. Poteſt quoqꝫ iſte ver.intelligi vt puto de reali ⁊ vero feu.habente ānexam iuriſdictiōem in aliquem populuꝫ ſeu plebem dūmodo nō habeat ānexam dignitatem regalem vt ſup̄ dixi in diuiſione. Et ideo notāter dixit đ plebe vl' de ꝑte plebis vt denotet eſſe feu.inferioris qualitatis ⁊ cōditionis.quam ſint dcā feu.regalia de quibus dixerat vt q: forte fuit inueſtitus de aliqua villa vel terra ſeu loco ſimili cui nō ꝯueniat dignitas regalis. In-

telligas